

Asia: D6L56D3-22

Kansallinen raportti - YK:n ihmisoikeusneuvoston yleismaailmallisen määräaikaistarkastelun (UPR) neljäs tarkastelukierros

Lausunnonantajan lausunto

1. Miten edellisen UPR-tarkastelun suositusten täytäntöönpano on onnistunut ja mitä täytäntöönpanotoimia olisi hyvä raportissa tuoda esille?

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry kiittää mahdollisuudesta lausua kansallisesta raportista koskien YK:n ihmisoikeusneuvoston yleismaailmallisen määräaikaistarkastelun neljännellä tarkastelukierroksella.

NYTKIS kiittää Suomea oikeansuuntaisista ja lukuisista toimista ihmisoikeusneuvoston edellisessä raportissaan antamien suositusten täytäntöönpanoon, esimerkiksi naiseen kohdistuvan väkivallan raportin tehtävän perustaminen, SERI-tukikeskusten ja turvakotipaikkojen lisääminen osalta, jotka ovat olleet merkittäviä toimia. NYTKIS haluaa kuitenkin korostaa, että ihmisoikeuksien toteutuminen tarvitsee taakseen tavoitteellisia laajoja toimia riittävillä pysyvillä resursseilla ja haluaa nostaa esiin muutamia huomioita Suomen raporttiin liittyen.

NYTKIS jakaa mm. Vammaisfoorumin esiin nostamat nais erityiset vammaisiin henkilöihin liittyvät huomiot vammaisten ihmisoikeuksien toteutumisesta ja mm. vammaisiin kohdistuvaa sukupuolistunutta väkivaltaa koskien. Ihmisoikeuskeskus on omassa rinnakkaisraportissaan nostanut esiin vammaisten henkilöiden korkeamman riskin joutua lähisuhdeväkivallan uhriksi.

KOHTA 39 NYTKIS jakaa YK-liiton näkemyksen ikä syrjinnän sukupuolistuneisuudesta ja tarpeen huolehtia vanhusasiavaltuutetun riittävästä resursseista.

KOHTA 43 ja 56 ”Tasa-arvolain mukaan syrjintä raskauden ja perhevapaiden perusteella on kielletty. Tällaisen syrjinnän täysimittainen lopettaminen vaatii kuitenkin lisätyötä.” NYTKIS haluaa nostaa

esiin, että tasa-arvovaltuutetun eduskuntakertomuksen 2022 mukaan raskaus- ja perhevapaasyrjintä on aihe, josta tasa-arvovaltuutetulle tulee eniten työelämää koskevia syrjintäepäilyjä.

Sanna Marinin hallitusohjelmassa kirjataan raskaussyrjinnästä: ”Ehkäistään raskaussyrjintää. Täsmennetään lainsäädäntöä niin, että raskaus ja perhevapaan käyttö eivät saa vaikuttaa määräaikaisen työsuhteen jatkumiseen.” NYTKIS pitää valitettavana, ettei hallitusohjelmakirjaus ole edennyt.

Kohta 44 NYTKIS haluaa kiinnittää huomiota siihen, että seksuaalirikoslainsäädännön uudistaminen on oikeansuuntainen askel kohti Istanbulin sopimuksen asettamia velvoitteita, mutta on vielä osin riittämätön.

KOHTA 65-67 koskien Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelmaa ja naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelmaa: Tällä hallituskaudella on tehty oikeansuuntaisia toimia naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämiseksi ja Istanbulin sopimuksen toimeenpanemiseksi Suomessa. NYTKIS yhtyy kuitenkin Ihmisoikeuskeskuksen rinnakkaisraportissaan jakamaansa huoleen päällekkäisistä politiikkaohjelmista ja pitää valitettavana, että Istanbulin toimeenpanosuunnitelmaan ei ole osoitettu erillistä määrärahaa, vaan suunnitelma on koottu jo meneillään olevista hankkeista / työstä. NYTKIS pitää kuitenkin hyvänä, että toimeenpanosuunnitelmassa on haluttu välttää päällekkäistä työtä ja se on kohti oikeaa suuntaa. Myös tasa-arvovaltuutettu on huomionnut kertomuksessaan eduskunnalle 2022 sen, että määräaikaiset hankkeet ja toimintaohjelmat naisiin kohdistuvan väkivallan vastaiseksi työksi eivät yksinään riitä ja NYTKIS yhtyy tasa-arvovaltuutetun näkemykseen.

NYTKIS haluaa huomauttaa, että Suomessa edelleen sovitellaan myös toistuvaa lähisuhdeväkivaltaa. Lähisuhdeväkivallan sovittelu on lisääntynyt selkeästi viime vuosina.

Vuonna 2020 noin 20 % kaikista sovitteluun ohjatuista rikoksista ja riita-asioista koski lähisuhdeväkivaltarikoksia. Lähisuhdeväkivaltarikoksia ohjattiin sovitteluun 2 669 (THL Tilastoraportti 26/2021).

Vuonna 2019 88 % sovitteluun ohjatusta lähisuhdeväkivallasta koski parisuhdeväkivaltaa, joissa 89 % tapauksista uhri oli nainen.

Lähisuhdeväkivaltarikoksissa vain poliisi tai syyttäjä saa tehdä sovittelualoitteen. Lähes 90 % sovitteluun ohjaamisista tapahtuu poliisin toimesta lähisuhdeväkivaltatapauksissa.

Vuonna 2019 julkaistun Lähisuhdeväkivaltarikosten sovittelu – Nykytila ja kehittämissuhteet - raportin kyselyyn vastanneista poliiseista kuitenkin vain 54 prosenttia ja syyttäjistä 42 prosenttia ilmoitti saaneensa koulutusta lähisuhdeväkivallan sovittelusta ja sovitteluun ohjaamisen kriteereistä.

Lähisuhdeväkivalta on tyypiltään usein syklistä ja toistuvaa. Sen luonteeseen kuuluu rauhallisemmat vaiheet, jolloin väkivaltaa ei esiinny, minkä jälkeen rikos usein kuitenkin uusii. Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan asiantuntijaryhmä (GREVIO) on todennut lausunnossaan Suomelle, että toistuvaa väkivaltaa ei tulisi sovitella.

2. Mitkä ovat sellaisia yleisempiä ihmisoikeuksiin liittyviä teemoja, joissa Suomi on onnistunut tai jotka kaipaavat lisähuomiota?

Yleisesti NYTKIS haluaa nostaa esiin, että naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi laadittujen ohjelmien riittävää resurssointia on painotettu CEDAW-komitean sekä kidutuksenvastaisen komitean suosituksissa. Tämä on myös kysymys, jota kansalaisjärjestöt ovat jatkuvasti pitäneet esillä huolenaan Istanbulin sopimuksen toimeenpanosta. Lisäksi erityinen huoli koskee tällä hetkellä uuden Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelman koordinoitua, johon ei ole varattu erikseen resursseja vaan ohjelma on koottu olemassa olevista toimista / hankkeista.

3. Vapaamuotoiset kommentit (esimerkiksi raporttiluonnoksesta)

-

Kakkola Silla
Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry